

Већ две деценије имамо случај да се српско име у Црној Гори прогони, до сада се знало како се зове када некога гоните због имена, то је најкраћа дефиниција фашизма, каже за Спутњик академик Матија Бећковић. С њим смо разговарали о положају Срба у тој земљи, црногорском језику и најскупљој српској речи „Косово“.

Да ли је девалвирала најскупља српска реч? Ако јесте, која је данас најскупља?

— Мени се чини да је та најскупља српска реч, како сам назвао Косово, у међувремену постала још скупља и да више није најскупља српска, него можда енглеска и руска, француска најскупља реч. Свакодневно се види да се на њој решава судбина света и да је баш на њој почео онај суноврат који траје до наших дана. Можда нисмо ни знали колико је скупа до ових деценија када је постала центар између Истока и Запада, међу цивилизацијама, међу верама.

Зашто, шта је то толико јако у корену те најскупље српске речи „Косово“?

— Једној земљи отета је њена матична, основна територија, на којој је тај народ постао хришћански, из које се он препородио и родио. Тај преседан који се десио у наше време, у сред Европе у 21. веку, где је игнорисана читава историја једног народа и поништена његова вера, знате да је само небо озвездано онолико колико је Косово онебесано

српским светињама, манастирима, црквама, црквиштима и гробиштима.

Поништавање историје, када је Косово у питању, траје прилично дуго, али поништавање историје Црне Горе убрзано је, као ово време у коме живимо. Изјавили сте да је Његош издајник Црне Горе, ове данашње. А шта да је стварно сада тамо неки нови Његош, да ли би га Црна Гора препознала као генија?

— Његош је створио тај народ, тако да он не зна ни шта ће с њим, ни шта ће без њега. Он је учинио да тај народ има себе у свом језику и борба са њим траје до данашњег дана, трајала је за његова живота, а још више после његове смрти. Он је можда то и знао кад је оставио аманет да се сахрани на врху једне планине која је међа међу световима. Он је хтео да ту земљу брани и својим гробом. Мора да је био убеђен да народ који не може да одбрани један гроб нема разлога ни да постоји. Седам пута је сахрањиван, његов гроб рушен, али та битка још увек траје. Сад су Његоша истерали из школе, а Црна Гора је доживела да се зове страним именом, да јој се пева „Монтенегро и јуначко НАТО легло“.

Да ли Ви говорите црногорским језиком? Пробала сам да научим неколико речи, шјутра, жјеница, да склопим реченицу, али не могу да преведем то што кажем?

— То је једини страни језик који се говори и предаје на српском. Додана су два слова, али није пронађено ниједно презиме које почиње тим словима. Они који тај језик уводе никад јавно нису њиме проговорили. Не можете да замислите да неки вођа Црне Горе и новокомпоновани лингвиста каже „послије шједнице шјутра да шједнемо да нешта ижједемо“. Ако би тако нешто изговорио, вероватно би тог дана завршио своју каријеру.

Да ли мислите да су Срби у Црној Гори, уз све што се ради споља, а и унутар те земље на путу нестанка, да ће за сто година туристи у Боки одлазити у резерват да би видели како живе Срби?

— На томе се врло озбиљно ради, зато што је Црна Гора постигла своју независност тако што је Србима који тамо живе одузела право гласа. То је први случај да они којих се то највише тичало нису имали право да на том референдуму учествују. Резултат су постигли тако што су дали право другим заједницама, власт је покупила мобу по целом

свету, довозила авионима све осим Срба, па су за пола процената извојевали независност. Али Црна Гора никада није била зависнија, сем кад је ту независност изборила од најразличитијих сила, осим од свог народа. Власт је победила свој народ помоћу других националних заједница и држи тај народ, такорећи ван закона. Најбизарније у тој ствари је што је Србија говорила да никада нису били бољи односи у историји те две земље, него баш у ово време када је укинут српски језик, кад је укинута ћирилица, када су уведена два нова слова, кад се оснива Црногорска црква, кад се Његош истерује из школе. Став Србије довољно говори о статусу Срба у Црној Гори и њиховим правима. Власт рачуна на гласове које има у Рожајама или у Плаву, Улцињу, а има више гласова у Рожајама него што има у седам црногорских брда. Они просто игноришу свој народ који живи изнад хиљаду метара надморске висине.

Шта мислите о положају Српске православне цркве у Црној Гори. Ако буде усвојен нови закон о верским заједницама, Мило Ђукановић ће буквално отети митрополију, влада Црне Горе ће управљати СПЦ-ом на том простору?

— Црна Гора је имање цетињског манастира, Српска црква је створила Црну Гору, њени митрополити су били и владари Црне Горе. Имање које је црква имала звало се Црна Гора, њени митрополити владика Данило, Свети Петар и тајновидац Петар Други Петровић Његош, то је била њихова имовина. Српска црква, која је део васељенске, која има славну историју, своје светитеље и непроцењиве моралне, историјске заслуге, она бива угрожена баш зато што се тако зове. У тој Црној Гори која се ту нашла је српско име проскрибовано. До сада се знало како се зове када некога гоните због имена, то је најкраћа дефиниција фашизма, да неко страда због греха свог имена и свог рођења. Али већ две деценије имамо случај да се то име прогони, да оно смета, да не можете у свим силним текстовима који се у Црној Гори објављују или у књигама да нађете реч „српски“ или „Срби“. Посао тих лектора је да им нека негде не промакне. То је све толико неприродно, та врста инцеста, да се ратује против Србије, Русије и православља, то ипак није никада виђено, сем за време окупација. Постоји тај окупацијски бонтон, како стиже окупатор он укида ћирилицу, српско име и српску цркву, доноси уџбенике на латиници. Али ја се надам, као што су раније окупатори прошли тамо, да ће тако проћи и ови. То је до те мере видљиво да се може спроводити само безакоњем и силом. Српски језик се оправдао и прославио великим делом, а једно од највећих је „Горски вијенац“, који је постао библија српског народа. Они сад уводе језик на коме не постоји ниједна књига. Да би оправдао постојање, напротив, дела написана на српском се преводе и тако се успоставља кобајаги нека нова култура, нови идентитет.

Велик је Ваш јед због уласка Црне Горе у НАТО и тврдни да однос између Србије и те земље никада није био бољи. Како се Србија поставила на међународној сцени, влада тврди да никада није имала боље односе ни са Русијом, ни са САД. Каква је

то политика?

— То је нека еквилибристика где се покушава опстати на трапезу, али не знамо докле ће то трајати, да ли ћемо моћи да одбранимо и одржимо неутралну позицију, да будемо оно што је рекао Свети Сава, Исток на Западу и Запад на Истоку. То је давно формулисано у темељу наше географије која је одредила и нашу историју. Али то се никад није односило на нашу културу која није знала за границе, на наше писмо, веру, национални идентитет. НАТО није мањи без Црне Горе, нити је већи са њом. Али они инсистирају да буду чланица, с једне стране више да се склоне, да добију азил код те агенције, него што су заинтересовани да сама Црна Гора уђе. С друге стране, НАТО више интересује та територија, него што их интересују Црногорци.

(Спутњик)